

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

WAARBORGING .NL-DOMEIN

Evaluatie 2015 - 2022

Bijlage bij "Convenant waarborging .nl-domein 2022 - 2029"

SIDN
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
21 november 2022

status Definitief

versie 1.0

Copyright © 2022 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en SIDN

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
	1.1 Aanleiding	1
	1.2 Scope en doel	1
	1.3 Aanpak	2
2	Algemeen	2
3	Delegatie	3
	3.1 Status	3
	3.2 Aanpak	4
	Verstevigen stabiliteit	4
	Verankering in Nederland	5
	"Last Resort"	5
	Overleg en Early Warning	6
4	Name Server Functie (NSF)	6
	4.1 Status	6
	Redundantie technische infrastructuur	6
	DNSSEC	7
	Beveiliging	8
	Correctheid zonefile	8
	4.2 Aanpak	9
5	Registratie Functie (RF)	9
	5.1 Status	9
	Registratiesysteem	9
	Redundantie	9
	Data back-ups	10
	Registratiegegevens	10
	5.2 Aanpak	10
	Veiligstellen data en datagebruik	10
6	Registratiebeleid & Aansprakelijkheidsrisico's	10
	6.1 Status	10
	6.2 Aanpak	12
	Consultatie Local Internet Community (LIC)	12
	Verkleinen aansprakelijkheidsrisico's	12
7	Business continuity en toezicht	12
	7.1 Status	12
	Beveiliging	12
	Wbni toezicht door het Agentschap Telecom	13

	Financiële positie en weerstandsvermogen	13
7.2	Aanpak	14
	Financiële positie en weerstandvermogen	14
8	Raad van toezicht	14
8.1	Status	14
8.2	Aanpak	15
9	Niet-.nl-activiteiten	15
9.1	Status	15
9.2	Aanpak	16
10	Conclusies	17
10.1	Stabiliteit	17
10.2	Delegatie	17
10.3	Name Server Functie	17
10.4	Registratie Functie	17
10.5	Registratiebeleid en Aansprakelijkheid	18
10.6	Business Continuity en Toezicht	18
10.7	Raad van Toezicht	18
10.8	Niet-.nl activiteiten	18

Bijlage 1: Convenant Waarborging .nl-domein (10 juni 2008)

Bijlage 2: Eindrapport Waarborging .nl-domein

Bijlage 3: Convenant Waarborging.nl-domein 2015

Bijlage 4: Evaluatierapport Waarborging .nl-domein 2015

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

SIDN is sinds 1996 beheerder van het .nl-domein op basis van een delegatie verleend door de Internet Assigned Number Authority (IANA). De delegatie werd aan SIDN overgedragen op verzoek van de voorgaande delegatiehouder, het Centrum voor Wiskunde en Informatica (CWI). SIDN is een onafhankelijke volledige private stichting opgericht vanuit het CWI, internetprovider NLnet en SURFnet om het het .nl-domein te beheren. Als beheerder van de landencode .nl handelt SIDN op grond van RFC¹ 1591 als 'trustee for the domain' ten behoeve van de lokale internetgemeenschap.

Met de groei van het gebruik en de afhankelijkheid van het internet is het belang van de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein na 1996 snel toegenomen. Dit belang is vooral groot voor Nederland waar .nl-domeinnamen veel gebruikt worden voor het publiceren van websites gericht op Nederlanders en voor emailverkeer tussen Nederlandse partijen.

Op 10 juni 2008 ondertekenden het ministerie van Economische Zaken en SIDN het Convenant Waarborging .nl-domein. De in het convenant vervatte afspraken en maatregelen die ten doel hadden de continuïteit en de binding van het .nl-domein met Nederland te waarborgen waren gebaseerd op het "Eindrapport Waarborging.nl-domein" (verder Eindrapport), bijgevoegd als bijlage 1.

Het convenant had een looptijd van 7 jaar. Op 30 september 2015 hebben partijen een Hernieuwd Convenant waarborging .nl-domein gesloten. Voorafgaand aan de hernieuwing hebben partijen een evaluatie opgesteld waarin de relevante ontwikkelingen in de periode tussen het verschijnen van het Eindrapport en de hernieuwing van het convenant zijn vastgelegd.

In 2022 loopt het Hernieuwde Convenant af. Partijen hebben de intentie om aansluitend een nieuw convenant te sluiten. Deze evaluatie levert de basis voor deze hernieuwing.

1.2 Scope en doel

Dit document geeft een overzicht op hoofdlijnen van de relevante ontwikkelingen in de periode na de ondertekening van het convenant op de punten zoals deze zijn omschreven in het Eindrapport. Het geeft ook de stand van zaken weer voor wat betreft de opvolging van aanbevelingen en de uitvoering van maatregelen binnen het kader van het Eindrapport. Daarbij worden ook de aanvullende maatregelen beschreven die SIDN heeft getroffen ter versteviging van het .nl-domein buiten het kader van het convenant. Ook worden een tweetal voor het doel van het convenant relevante externe ontwikkelingen in de evaluatie meegenomen zoals het wettelijk toezicht dat het Agentschap Telecom² sinds 2019 op SIDN

---

¹ Request for Comments, ook wel documenten die de protocollen en andere aspecten van het internet beschrijven.

² Per 1 januari 2023 verandert de naam van Agentschap Telecom in Rijksinspectie Digitale Infrastructuur

houdt onder de Wbni en het Onderzoek nevenactiviteiten SIDN in relatie tot risico's en continuïteit van het .nl-domein. Tenslotte worden extra stappen geduid die gewenst zijn voor zover die binnen de invloedsfeer van de Nederlandse overheid en SIDN liggen.

1.3 Aanpak

De evaluatie is gedaan in een samenwerking tussen SIDN en EZK . De evaluatie volgt dezelfde lijnen als de voorgaande evaluatie en daarmee de hoofdlijnen van het Eindrapport. Dit document volgt, na een algemeen deel, de indeling van het Eindrapport, namelijk langs de lijn van hoofdfuncties: Delegatie, Name Server Functie (NSF), Data Entry Functie (hernoemd naar Registratie Functie (RF)), Registratiebeleid. Het oorspronkelijke hoofdstuk Intellectuele Eigendomsrechten is ingevoegd in het hoofdstuk Registratie Functie daarnaast zijn er drie nieuwe hoofdstukken toegevoegd namelijk Business continuity en toezicht, Raad van toezicht en Risico's niet .nl-activiteiten. Aan het einde volgen conclusies en eventuele verbeterpunten.

2 Algemeen

Beide partijen hebben regelmatig overleg gevoerd over de ontwikkelingen rond de continuïteit en de stabiliteit van het .nl-domein. Daarbij is ook aandacht besteed aan de bredere ontwikkelingen met betrekking tot het .nl-domein, de (inter)nationale ontwikkelingen rond het domeinnaamsysteem, en de vele specifieke maatregelen die in de loop van de jaren rond de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein zijn genomen. Een belangrijke conclusie daarbij is dat de continuïteit en de stabiliteit van het .nl-domein in de periode na ondertekening van het convenant niet in gevaar is geweest. De beschikbaarheid van de belangrijkste functie, de nameserver functie van het .nl-domein, is ook in de afgelopen jaren 7 jaar weer 100% geweest.³

Beide partijen constateren dat het belang van de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein met inmiddels zo'n 6,2 miljoen geregistreerde domeinnamen voor de Nederlandse maatschappij en economie onverminderd groot is. Daarom blijven de primaire doelstellingen van het convenant overeind, namelijk; het gezamenlijk, vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid, waarborgen dat het .nl-domein te allen tijde wereldwijd bereikbaar blijft en beschikbaar is voor Nederlandse gebruikers en bedrijven en ervoor zorgen dat het .nl-domein verbonden blijft met Nederland.

Meest in het oog springende verandering sinds 2015 is dat SIDN met ingang van 1 januari 2019 is aangewezen als aanbieder van essentiële diensten (AED) onder de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni). Daarmee geldt voor SIDN vanaf dat moment zowel een wettelijk zorgplicht als een meldplicht. Op grond van de zorgplicht dient SIDN passende en evenredige technische en organisatorische maatregelen te nemen om haar ICT te beveiligen, passende maatregelen te nemen om incidenten te voorkomen en de gevolgen van eventuele

---

³ Dit blijkt ook uit de data die RIPE NCC verzamelt en publiceert via <https://atlas.ripe.net/dnsmon/>

incidenten zoveel mogelijk te beperken. Op grond van de meldplicht dient SIDN incidenten met aanzienlijke gevolgen te melden bij het Agentschap Telecom en het NCSC.

Het Agentschap Telecom houdt toezicht op de naleving door SIDN van de zorgplicht en de meldplicht. Het Agentschap Telecom heeft vanaf 1 januari 2019 een concreet en actueel beeld van de maatregelen die SIDN in brede zin neemt om de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein te waarborgen, door de aanwijzing van SIDN als AED en het toezicht van Agentschap Telecom. Er is daarmee sprake van een extra waarborg aanvullend aan de afspraken in het convenant. Omdat het toezicht door het Agentschap Telecom nieuw is sinds het vorige convenant en ook bijdraagt aan de waarborging van de stabiliteit en continuïteit van het .nl-domein, wordt er in de evaluatie een apart hoofdstuk aan gewijd.

Daarnaast heeft EZK in het afgelopen jaar een onderzoek laten doen naar de mogelijke risico's met betrekking tot de continuïteit van het .nl-domein van activiteiten die SIDN naast het beheer van het .nl-domein ontplooit. De conclusie van het onderzoek is dat hoewel de nevenactiviteiten die SIDN ontplooit naast het beheer van het .nl-domein kunnen leiden tot aanvullende risico's, namelijk via de in dit onderzoek geïdentificeerde risicoketens, wordt geconstateerd dat SIDN op al deze risicoketens (specifiek de oorzaak-gevolgrelaties waar SIDN invloed op heeft) mitigerende maatregelen heeft ingesteld. Het onderzoek leidt tot een aantal aanbevelingen waarmee deze mitigerende maatregelen nader kunnen worden geborgd. Ook aan het onderzoek wordt een apart hoofdstuk gewijd.

3 Delegatie

3.1 Status

Met betrekking tot de delegatie van het .nl-domein hebben zich geen wezenlijke ontwikkelingen voorgedaan. SIDN blijft delegatiehouder voor het .nl-domein en deze positie staat niet ter discussie.

Binnen ICANN zijn er in de afgelopen periode met betrekking tot de delegatie van landencodes⁴ geen nieuwe regels tot stand gekomen of bestaande regels gewijzigd. Wel is de ccNSO, het samenwerkingsverband van de landencodes binnen ICANN en het orgaan dat voorstellen kan doen om regels vast te stellen over de delegatie van landencode, een tweetal Policy Development Processes (PDP) gestart.

De eerste ziet op retirement van ccTLD's, de situatie waarbij een land van naam en extensie verandert of een land waaraan een landencode gekoppeld is ophoudt te bestaan. Een voorbeeld van dit laatste is de splitsing van de Nederlandse Antillen waarbij de verschillende eilanden een andere status kregen. Hierdoor werd de door de Universiteit van de Curaçao

---

⁴⁴ .nl is net al alle andere tweeletterige top level domeinnamen (TLD) een landencode. Landencodes zijn gebaseerd op de ISO 3166-1 norm. Landencode TLD's kennen hun eigen regels en moeten onderscheiden worden van generieke TLD's zoals .com, .org maar ook zogenaamde geo-TLD's zoals bijvoorbeeld .amsterdam.

(voorheen: Universiteit van de Nederlandse Antillen) beheerde extensie .an ingetrokken terwijl de landen Curaçao en Sint Maarten ieder hun eigen landencode hebben gekregen. De BES eilanden hebben ook een gezamenlijke landencode (bq) gekregen, maar die is niet als extensie uitgegeven. De retirement regels bepalen vervolgens de regels hoe de oude extensie moet worden ingetrokken. Het door de ccNSO vastgestelde concrete voorstel voor deze regels ligt op dit moment ter goedkeuring bij het ICANN bestuur.

De tweede relevante PDP ziet op het inrichten van een review proces voor gevallen waarin de delegatiehouder van een landencode of andere betrokken partij in beroep wil gaan tegen een besluit van ICANN (IANA) met betrekking tot de aanvraag van de delegatie van een landencode, de wijziging van de beheerder, de retirement en de revocatie van een landencode. Deze PDP loopt. De verwachting is dat dit najaar een concreet voorstel voor een policy zal worden gepubliceerd.

Een belangrijke wijziging uit internet governance oogpunt is dat de Amerikaanse overheid op 1 oktober 2016 het toezicht dat zij op basis van een overeenkomst met ICANN had over de IANA functie heeft overgedragen aan de multistakeholder gemeenschap⁵. Inhoudelijk is er daarmee voor de delegatie van het .nl-domein echter niets veranderd.

3.2 Aanpak

Het gezamenlijke doel blijft gericht op het voorkomen van de noodzaak van een herdelegatie en op het voorspelbaarder maken van de uitkomst van een eventueel noodzakelijk herdelegatieproces. De in het Eindrapport (2008) genoemde onderdelen, namelijk het verstevigen van de stabiliteit, een sterke verankering in Nederland en de principiële voorbereiding van een herdelegatieproces, blijven van kracht.

Verstevigen stabiliteit

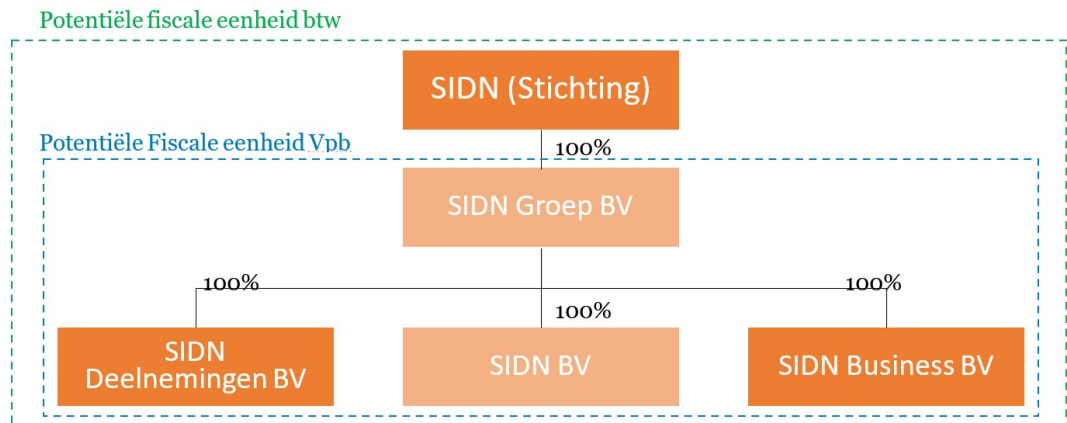
Nadat SIDN werd geconfronteerd met een inmiddels in rechte afgewezen miljoenenclaim, heeft SIDN besloten om een herstructurering door te voeren waarbij de delegatie van het .nl-domein gescheiden wordt van de operatie hiervan. Het doel is om zeker te stellen dat een claim die ontstaat in het kader van de operatie van het .nl-domein geen impact heeft op de delegatie, noch op het weerstandvermogen. Aanvullend zullen de stichting en de nieuw te vormen BV waarin de operatie wordt ondergebracht afspraken maken zodat de stichting ook zowel feitelijk als juridisch over de .nl-database kan beschikken om in geval van een faillissement van de BV, de operatie van het .nl-domein zelf of door een derde partij te continueren.

Figuur 1a en 1b geven een overzicht van de beoogde structuur en de huidige structuur van SIDN. In de beoogde opzet blijft de delegatie in de Stichting SIDN terwijl de operatie van het .nl-domein is ondergebracht in een aparte besloten vennootschap. Deze nieuwe SIDN BV blijft (via de holding) wel 100% eigendom van de stichting.

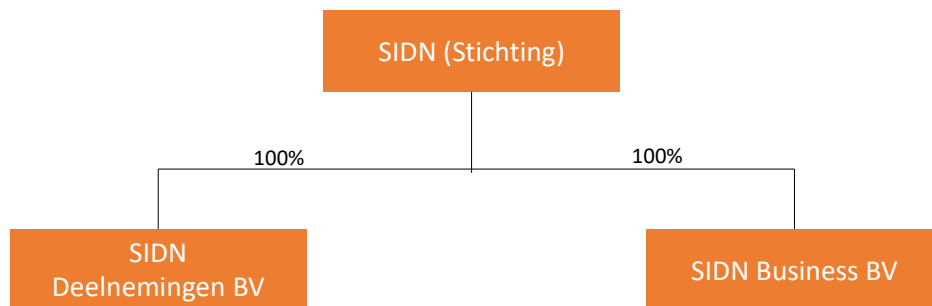
---

⁵ [Stewardship of IANA Functions Transitions to Global Internet Community as Contract with U.S. Government Ends \(icann.org\)](https://www.icann.org/en/about/stewardship/iana-functions-transitions-to-global-internet-community-as-contract-with-u.s.-government)

Figuur 1a – beoogde organisatiestructuur van SIDN

Figuur 1b – huidige structuur SIDN

Verankering in Nederland

De noodzaak van verbondenheid van de dienstverlening met Nederland en de beschikbaarheid daarvan voor de Nederlandse gebruikers blijft ongewijzigd. De verankering daarvan moet onderdeel blijven van het convenant.

“Last Resort”

Partijen hebben gewerkt aan specifieke “last resort” afspraken. Een procedure en een draaiboek zijn door beide partijen geaccordeerd. Deze vormen de basis waarmee in samenwerking met de lokale internet community en met betrokkenheid van ICANN tot een formele herdelegatie gekomen kan worden bij ICANN mocht dit in het uiterste geval noodzakelijk zijn. Omdat de afspraken enige jaren geleden gemaakt zijn en nooit zijn toegepast, zullen partijen in de komende convenantsperiode onderzoeken in hoeverre deze afspraken nog voldoende actueel zijn en deze zo nodig herzien.

ICANN heeft naar aanleiding van een gezamenlijk verzoek van partijen⁶ per brief van 6 februari 2013⁷ bevestigd dat zij op de hoogte is van het bestaan van deze afspraken. Omdat die bevestiging inmiddels al weer van enige tijd geleden is, zullen partijen in de komende periode afstemming met IANA zoeken om zich er van te verzekeren dat de afspraken ook binnen de huidige administratie bekend zijn.

Daarnaast zullen partijen de mogelijkheid onderzoeken om alvast afspraken te gaan maken met een tijdelijke registry dienstverlener, bijvoorbeeld een partij die een dergelijke rol ook voor de generieke top level domeinen (gTLD's) vervult, die in een noodgeval de technische registry functie voor het .nl-domein van SIDN kan overnemen en op diens technische infrastructuur kan voortzetten.

Overleg en Early Warning

Partijen hebben regelmatig overleg gevoerd naar de geest van de aanbevelingen uit het Eindrapport. Ze hebben het als nuttig en constructief ervaren en wensen dan ook continuering van de gemaakte afspraken daarover in het convenant. De afstemming heeft wel deels een ad hoc karakter gehad. Partijen hebben het voornemen om naast de doorlopende ad hoc afstemming tevens in ieder geval een maal per jaar een vaste afstemming te houden.

4 Name Server Functie (NSF)

4.1 Status

De beschikbaarheid van de NSF is in de periode 2015 – 2022 op vele manieren versterkt zowel op het overkoepelende internationale niveau (de globale name server infrastructuur) als op het niveau van SIDN.

Redundantie technische infrastructuur

Er is sprake van een sterke groei in het nog verder redundant zijn van de name server infrastructuur door het telkens verder toepassen van anycast-technieken⁸. Belangrijke aspecten daarbij zijn elementen als geografische diversiteit en diversiteit van operating systems. Op dit moment maakt SIDN voor het .nl-domein gebruik van drie verschillende leveranciers van anycastnetwerken: het Zweedse NetNod, de beheerder van het Canadese landendomein CIRA en de beheerder van de Oostenrijkse landencode nic.at. Deze drie leveranciers zorgen er samen voor een wereldwijd netwerk aan .nl-nameservers zodat het .nl-

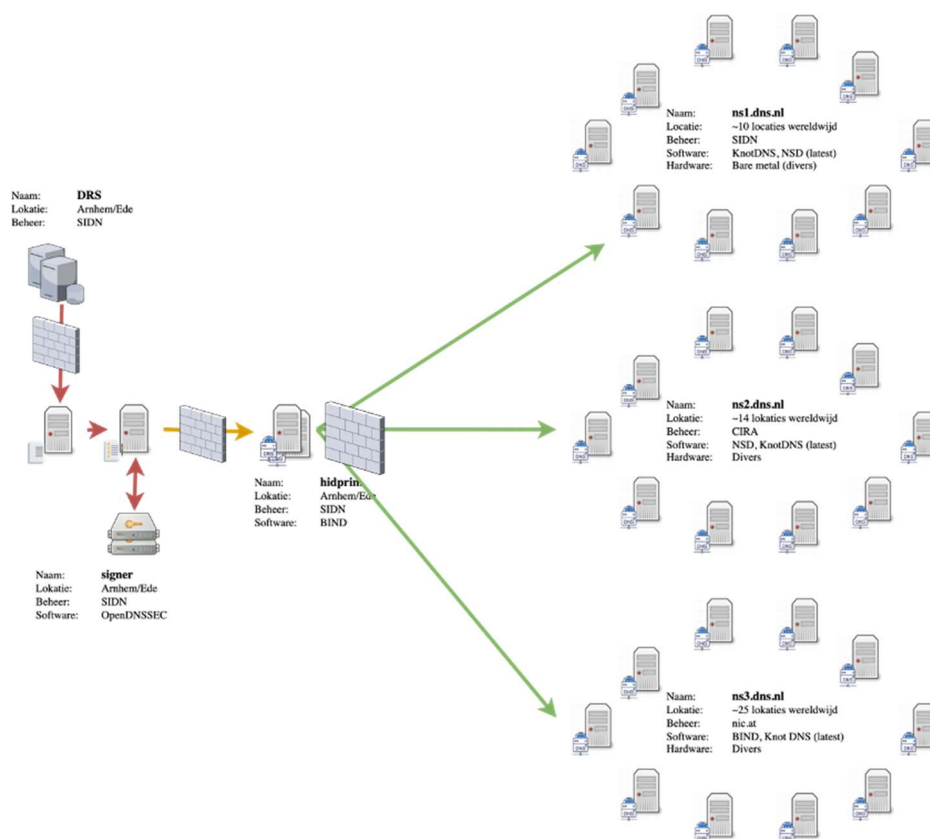
---

⁶ Brief van SIDN en het Ministerie van Economische Zaken aan ICANN d.d. 5 december 2012 met als onderwerp 'Last resort redelegation scenario .nl domain'

⁷ Brief van ICANN aan het Ministerie van Economische Zaken en SIDN d.d. 6 februari 2013 met als onderwerp 'Last record re-delegation scenario for the .NL top-level domain'

⁸ Anycast is een techniek waarbij achter 1 IP-adres een wolk van verschillende geografisch gescheiden nameservers zijn ingericht die allemaal over dezelfde kopie van de .nl-zone beschikken en ieder los van elkaar een DNS antwoord kunnen geven.

domein wereldwijd snel DNS-queries kan beantwoorden en daar de huidige hoge volumes (zo'n 2,5 miljard queries per dag) probleemloos kan verwerken.

Figuur 2 Technische infrastructuur NSF

Na pilots in 2021 heeft SIDN in 2022 ook aanvullend haar eigen anycast netwerk voor het .nl-domein opgezet. Nieuw daarbij is dat dit netwerk aan de hand van de hoeveelheid verkeer die een nameserver verwerkt vrijwel automatisch overal ter wereld kan worden uitgebreid met nieuwe nameservers op de op dat moment meest optimale locatie. Als een nameserver dus veel DNS vragen ontvangt, dan wordt met dit systeem snel op afstand een extra server in de buurt van die server ingericht en actief gemaakt. Hierdoor worden de binnenkomende vragen voortaan over beide servers verdeeld wordt waarmee een snel antwoord op de DNS vragen gewaarborgd blijft. SIDN beschikt daarmee ook over een eigen, snel en sterk schaalbaar cloud-based mondiaal anycast netwerk. Nu dit eigen netwerk beschikbaar is, zal SIDN niet langer gebruik maken van de anycast diensten van NetNod.

DNSSEC

In 2010 heeft SIDN DNSSEC in de .nl-zone geïntroduceerd, een cryptographische beveiliging voor het DNS-protocol. DNSSEC voorziet de DNS-informatie (de records) van een digitale

handtekening. Zo kan gecontroleerd worden of de inhoud authentiek is. Na het "signeren" (tekenen) van de root zone heeft SIDN de .nl-zone gesigned. Inmiddels is ongeveer 58% van alle .nl-domeinnamen DNSSEC-gesigned. Het .nl-domein is daarmee zowel in percentage als in aantallen een van de meest gesignde zones ter wereld.

Het toevoegen van DNSSEC aan de .nl-zone maakt het beheren en publiceren van de zonefile iets complexer. Dit kan het ook lastiger maken om bij een noodszenario, waarin een andere partij het beheer van .nl moet overnemen, .nl weer op te starten. Inmiddels heeft SIDN hiermee ruime ervaring opgedaan. De introductie van DNSSEC in de .nl-zone heeft dit geen invloed gehad op de beschikbaarheid van het .nl-domein.

DNSSEC werkt op basis van cryptografische publieke en private sleutelparen. Deze sleutels moeten regelmatig, in de praktijk na enkele jaren, worden vernieuwd. Deze zogenaamde KSK-rollovers dienen gecontroleerd uitgevoerd te worden om te zorgen dat met DNSSEC gesignde domeinnamen blijven werken. SIDN heeft voor het .nl-domein inmiddels één keer een KSK-rollover uitgevoerd en verwacht dit iedere 5 tot 6 jaar te herhalen.. In 2018 heeft ICANN ook voor de eerste keer een KSK-rollover op het niveau van de root van het DNS uitgevoerd. Dit is belangrijk omdat de bescherming die DNSSEC biedt alleen werkt als zowel op het niveau van SIDN als van de root de signing op orde is. Ook dit is probleemloos verlopen.

Beveiliging

De beveiliging van de componenten binnen de controle van SIDN wordt doorlopend up-to-date gehouden. Met de introductie van DNSSEC zijn maatregelen getroffen ten aanzien van de beveiliging van het trust anchor (DS record) voor .nl. Deze beveiliging voldoet aan strenge eisen waaronder gevalideerde FIPS 140-2⁹ systemen en uitgebreide veiligheidsprocedures, waaronder N-uit-M toegang tot de beveiligde sleutels van de .nl-zone.

De beveiliging van de componenten binnen de controle van SIDN omvat onder andere de volgende componenten:

- Alle .nl-name servers staan in high availability locaties met strikte toegangsprocedures;
- Deze high availability locaties zijn geografisch verspreid over de wereld;
- De .nl-name servers zijn state-of-the-art beschermd tegen de huidige stand van internetaanvallen en worden continu gemonitord op abnormaal dataverkeer;
- Een aantal .nl-name servers zijn bewust niet onder beheer bij SIDN, dit om blinde vlekken in de eigen operatie te voorkomen;
- Er wordt continu geborgd dat de nameservers (zowel onder beheer bij SIDN als uitbesteedt) voldoen aan de diversiteitseisen van SIDN t.o.v. gebruikte nameserver software, operating system en hardware.

Correctheid zonefile

De laatste set van maatregelen in het kader van de nameserver functie richt zich op het in stand houden van de inhoudelijke correctheid van de zonefile. Hiervoor zijn de volgende maatregelen getroffen:

---

⁹ [FIPS 140-2, Security Requirements for Cryptographic Modules | CSRC \(nist.gov\)](#)

- Bij het genereren van de zonefile vindt er een integriteitcontrole plaats waarbij wordt gecontroleerd of de nieuwe zonefile voldoet aan aantal criteria, waaronder: de zonefile is niet leeg, is maximaal x% groter of kleiner dan de vorige versie, heeft maximaal y% afname in DNSSEC, geverifieerd op DNSSEC-signaturen, bevat alleen syntactische juiste adressen en dergelijke;
- SIDN onderzoekt in de operatie voortdurend of het mogelijk is om deze controle op een zinvolle wijze uit te breiden, zeker op het gebied van DNSSEC. Hierbij wordt intensief samengewerkt met SIDN Labs en NLnet Labs. Daar waar zinvol wordt deze controle uitgebreid en verder verfijnd.

4.2 Aanpak

SIDN ziet de continue beschikbaarheid van de NSF voor het .nl-domein als haar allerbelangrijkste verantwoordelijkheid en zal hier ook in de komende periode alle nodige aandacht aan besteden. SIDN is erop gericht om een expert op dit gebied te blijven en zal hierin blijven investeren. SIDN zal die expertise vervolgens blijven inzetten om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de beschikbaarheid van de NSF te waarborgen.

5 Registratie Functie (RF)

5.1 Status

Registratiesysteem

SIDN heeft haar in 2015 in gebruik genomen en zelf ontwikkelde vijfde versie van haar registratiesysteem (DRS5) in de afgelopen periode mee laten ontwikkelen met de algemene ontwikkelingen binnen de ICT en de wensen die over de tijd aan het systeem worden gesteld. In de loop van de jaren is de gemiddelde beschikbaarheid van het registratiesysteem verhoogd en zijn zaken als facturatie en registraradministratie uit het systeem gehaald om het onderhoud te vereenvoudigen. Belangrijke toevoeging is de invoering van 2-factor authenticatie voor de toegang voor registrars waardoor de mogelijkheden voor derden om ongeoorloofd toegang tot het systeem te krijgen nog verder zijn beperkt. Daarmee is bijvoorbeeld het risico op ongeoorloofd wijzigen van registratiegegevens of het opheffen van domeinnamen verminderd.

Redundantie

Het registratiesysteem draait parallel op twee volledig geografisch gescheiden gespiegelde productielocaties ingericht op twee verschillende datacenters. Deze datacenters, die ISO 27001 gecertificeerd zijn en net als de locatie van SIDN bijvoorbeeld over noodstroomvoorzieningen beschikken, vormen samen met de locatie van SIDN een driehoek die via fysiek gescheiden redundante verbindingen met elkaar verbonden zijn. Het beheer kan volledig remote plaatsvinden.

Er vinden regelmatig oefeningen in crisismanagement situaties plaats, zoals de oefeningen in de samenwerking met de anti-DDoS coalitie.

Data back-ups

SIDN maakt back-ups van servers en databases van alle relevante diensten. Er worden dag, week, maand en jaar back-ups gemaakt. Back-ups worden periodiek gekopieerd naar een archive server. Actieve data, back-ups en archive zijn alle op een gescheiden locatie opgeslagen.

Registratiegegevens

SIDN is de enige partij die over alle actuele en historische gegevens beschikt met betrekking tot de registratie van .nl-domeinnamen. Dit zeer dynamische bestand (meer dan 200.000 wijzigingen per maand) is belangrijk om de rol van registry in te kunnen vullen. De beschikbaarheid van deze gegevens wordt dan ook verzekerd onder andere middels de hierboven beschreven redundantie van het registratiesysteem en de back-ups.

5.2 Aanpak

Veiligstellen data en datagebruik

Het feit dat SIDN als enige over de volledige registratiegegevens beschikt, zou in een faillissementssituatie tot problemen kunnen leiden indien de dan benoemde curator de gegevens niet beschikbaar zou willen stellen aan een partij die bijvoorbeeld door de overheid zou worden aangewezen om de .nl-dienstverlening voor te zetten. In het kader van de in hoofdstuk 3.2 beschreven herstructurering, waarbij de operatie van het .nl-domein in SIDN B.V. wordt ondergebracht, zal een regeling getroffen worden waarbij de Stichting SIDN ook over de registratiegegevens komt te beschikken.

In het kader van het in hoofdstuk 3.2 beschreven onderzoek naar de mogelijkheden van een back-up registry zal ook gekeken worden naar de mogelijkheden om de registratiedata bij een externe partij onder te brengen via een data-escrow-regeling. Deze partij kan die de data aan een opvolgende registry beschikbaar stellen als SIDN dat om welke reden dan ook zelf niet meer zou kunnen.

6 Registratiebeleid & Aansprakelijkheidsrisico's

6.1 Status

SIDN heeft sinds 2015 geen aanmerkelijke wijzigingen in haar registratiebeleid doorgevoerd. Wel is zijn er beperkte wijzigingen van bestaande processen doorgevoerd veelal om ze beter aan te laten sluiten bij de geldende praktijk. De praktische implicaties en de concrete invulling

van de gewijzigde processen zijn afgestemd met de Vereniging van Registrars. Indien er aanleiding is om wel principiële wijzigingen op het registratiebeleid te overwegen, dan zal SIDN de lokale internetgemeenschap hierbij betrekken.

De in 2018 van toepassing geworden Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) heeft veel impact gehad binnen de domeinnaamwereld en met name geleid tot het op grote schaal afschermen van gegevens in de publieke whoisdiensten van registries en registrars. SIDN had al onder de vorige privacywet (WBP) ter voorbereiding op de implementatie van de AVG een Functionaris voor de gegevensbescherming benoemd die deze functie onder de AVG heeft gecontinueerd. Deze functie is belangrijk bij SIDN omdat SIDN op dit moment behoorlijk wat persoonsgegevens verwerkt, namelijk zo'n 6,2 miljoen geregistreerde .nl-domeinnamen, zo'n 200.000 wijzigingen met betrekking tot die registraties per maand en zo'n 2,5 miljard DNS-queries per dag. Het gaat daarbij in het algemeen niet over gevoelige of bijzondere persoonsgegevens, maar SIDN vindt het belangrijk dat zij zorgvuldig en in lijn met de wet met persoonsgegevens omgaat.

Om dat te ondersteunen heeft SIDN in 2014 een interne privacyboard opgezet die vooraf toetst of nieuwe voorgenomen verwerkingen van persoonsgegevens binnen de wet en het beleid van SIDN passen. De besluiten van de privacyboard worden door SIDN op haar website gepubliceerd.

SIDN heeft in medio 2009, naar aanleiding van een consultatie van haar stakeholders in een zogeheten Domeinnaamdebat in 2008, haar publieke whois al aangepast en de daarin opgenomen persoonsgegevens afgeschermd. Hiermee voldeed ze al aan de eisen die de AVG stelt en was verdere aanpassing niet nodig.

Net als bij veel andere Europese registries speelt bij SIDN de vraag wat er met de historische registratiedata moet worden gedaan. Op dit moment wordt de historische registratiedata gearchiveerd waardoor ze binnen SIDN nog maar voor een beperkt aantal medewerkers beschikbaar is. Tegelijkertijd bevatten deze archieven ook persoonsgegevens en is het de vraag in hoeverre er aanleiding is om dit archief of een deel van deze registratiegegevens vanuit bijvoorbeeld geschiedkundig perspectief te bewaren.

Daarnaast zien we met betrekking tot het registratiebeleid sinds enige tijd initiatieven om tot met name Europese regelgeving te komen die op dat beleid ingrijpt. Zo bepaalt bijvoorbeeld de komende Digital Service Act de verantwoordelijkheid van SIDN voor content onder .nl-domein en kent NIS2 verregaande bepalingen over de registratiedata, de correctheid hiervan en het verlenen van toegang tot die gegevens. SIDN volgt deze wetgevingsontwikkelingen en probeert op basis van haar kennis en ervaring invloed uit te oefenen zodat deze regels voor haar, de registrars maar ook de domeinnaamhouders zo werkbaar mogelijk zijn. Uiteraard zal SIDN er zorg voor dragen dat zij aan de nieuwe wettelijk regels zal voldoen.

Een andere ontwikkeling die rond het registratiebeleid speelt, is de sterk toegenomen aandacht voor de bestrijding van abuse met betrekking tot .nl-domeinnamen. SIDN heeft daarin al jaren geleden het voortouw genomen en SIDN kan daarom nog steeds toe met de registratieregels die in het verleden zijn gesteld. Tegelijkertijd betekent een actievere houding van SIDN op het gebied van het bestrijden van abuse dat SIDN in juridische zin meer verantwoordelijkheid op zich neemt en daarmee meer risico op aansprakelijkheden loopt. SIDN is transparant in wat zij op dit gebied doet middels een transparantierapport op haar website dat ieder kwartaal wordt bijgewerkt. Deze risico's worden beperkt door te werken op basis van zorgvuldige evenwichtige procedures op basis van een afgewogen strategie die aansluit bij de rol die SIDN als registry van het .nl-domein bekleedt. Daarnaast heeft SIDN generiek haar aansprakelijkheid contractueel beperkt en beschikt ze over een beroeps- en bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering die claims tot maximaal € 10 miljoen euro per jaar dekt.

6.2 Aanpak

Consultatie Local Internet Community (LIC)

SIDN zal ook in de toekomst van Domeinnaamdebatten als middel gebruik blijven maken om de Local Internet Community te consulteren met betrekking tot het .nl-registratiebeleid en van de VvR om een goede afstemming met de registrars te houden.

Verkleinen aansprakelijkheidsrisico's

De in hoofdstuk 3.2 beschreven voorgenoemen herstructurering van SIDN is er specifiek op gericht om te zorgen dat als de al bestaande maatregelen om aansprakelijkheidsrisico's onvoldoende effect hebben, zeker te stellen dat de continuïteit van het .nl-domein vanuit de stichting gewaarborgd blijft.

Historische registratiegegevens

In de komende periode zal SIDN een besluit nemen over de vraag in hoeverre zij historische registratie data mag blijven bewaren en zal SIDN een beleid en proces inrichten om historische data die zij niet langer wil bewaren op een gecontroleerde wijze te verwijderen.

7 Business continuity en toezicht

7.1 Status

Beveiliging

Met het oog op de borging van de continuïteit van de bedrijfsvoering heeft SIDN een intern Business Continuity proces ingericht. Dit proces maakt deel uit van het Information Security Management System, dat ISO 27001 gecertificeerd is.

Het beveiligingsbeleid wordt onder directe aansturing van de directie bepaald, waardoor er betrokkenheid en commitment op het hoogste niveau is. Personeel wordt gescreend bij indiensttreding en opgeleid en doorlopend getraind in security awareness. De taken en verantwoordelijkheden van het personeel op dit gebied zijn vastgelegd in de arbeidsovereenkomst en het personeelsreglement.

De fysieke toegang tot het kantoorgebouw van SIDN is beveiligd met 2-factor authenticatie, net als de toegang tot de datacenters waar SIDN gebruik van maakt. Daarnaast is vanzelfsprekend ook de toegang tot de systemen en applicaties die SIDN gebruikt beveiligd. Hierbij wordt onder andere gewerkt met het least privilege principle waardoor toegangsrechten beperkt worden tot hetgeen waarover de betreffende werknemer op basis van zijn functie zou moeten beschikken. Er is sprake van gemonitorde 2-factor authenticatie en een scheiding van netwerken waarbij de toegang per netwerk is geregeld.

Vervolgens neemt SIDN doorlopend maatregelen tegen internetbedreigingen als DDoS-aanvallen, malwarebesmettingen, ransomware aanvallen en pogingen tot phishing door middel van de nieuwste technieken zoals intrusion detection, virus scanning en signatureless scanning. In het kader van het ontwikkelen van software zijn beleid en procedures vastgesteld voor het veilig ontwikkelen van software via een secure development lifecycle. SIDN voert maandelijks penetratietesten en security assessments uit. Daarnaast heeft SIDN ook een responsible disclosure procedure gepubliceerd waarmee externen mogelijke beveiligingsfouten op verantwoorde wijze kunnen melden.

De beveiliging van SIDN wordt jaarlijks op meerdere manieren door diverse partijen getoetst. Zo toetst een interne auditor jaarlijkse de processen, het beleid en de procedures, terwijl een externe leverancier penetratietesten uitvoert. Hier overheen vindt vervolgens de jaarlijkse hertoetsing door een externe auditor plaats vanuit de ISO 27001 certificering.

Wbni toezicht door het Agentschap Telecom

In het kader van de WBNI houdt het Agentschap Telecom toezicht op de kernprocessen van SIDN. Het toezicht bestaat uit periodieke inspecties waarbij getoetst wordt of met de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen die SIDN heeft genomen de risico's voor de beveiliging van de SIDN netwerk- en informatiesystemen voldoende worden beheerst. Elke inspectie wordt afgesloten met een rapport, waarin (indien nodig) actiepunten voor verbeteringen zijn opgenomen. De voortgang op deze actiepunten wordt door het Agentschap Telecom periodiek gemonitord.

Financiële positie en weerstandsvermogen

SIDN kent vervolgens nog onverminderd een gezonde eigen vermogenspositie met voldoende werkkapitaal om de dienstverlening financieel te kunnen continueren. De financiële buffer die SIDN aanhoudt om bij ernstige calamiteiten haar dienstverlening voort te kunnen zetten is

vervolgens met een zeer laag risico en hoge zekerheid verspreid ondergebracht bij verschillende financiële instellingen.

7.2 Aanpak

Financiële positie en weerstandvermogen

SIDN zal ook de komende periode een financiële doelstelling hanteren waarbij er sprake is van een minimale solvabiliteit van 60% en een liquiditeit tussen de 65% en 100% van haar structurele jaarlijkse kosten. SIDN zal daarnaast te allen tijde een direct beschikbare buffer aanhouden ter grootte van minimaal 100% van de totale jaarlijkse kosten en een eigen vermogen ter grootte van minimaal 100% van de totale jaarlijkse kosten. Na de beoogde herinrichting (beschreven in Hoofdstuk 3.2) zal dit vermogen gehouden worden door de stichting SIDN en daarmee gescheiden worden van de operatie die vanuit SIDN B.V. plaats zal vinden.

8 Raad van toezicht

8.1 Status

De raad van toezicht van SIDN heeft ook in de periode 2015-2022 haar rol vervuld conform de statuten en de corporate governance regels, zoals die door de raad van toezicht zijn vastgesteld.

De taak van de raad van toezicht is het houden van toezicht op het beleid van de directie van de stichting en op de algemene gang van zaken binnen de stichting en de met haar verbonden onderneming. De raad van toezicht staat de directie met raad terzijde en richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de stichting en de met haar verbonden onderneming. De raad weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de lokale internetgemeenschap af en houdt rekening met de bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid van de stichting.

De raad van toezicht heeft in de afgelopen jaren telkens minimaal 4 keer per jaar vergaderd. Daarnaast vindt er jaarlijks een strategische sessie plaats en zelfevaluatie. In de regel zijn alle zeven leden bij alle bijeenkomsten aanwezig.

Op basis van het rooster van aftreden en herbenoeming treden leden van de raad van toezicht geleidelijk af en anderen weer toe. In de regel volbrengen alle leden de maximale zittingsduur van 3 keer 3 jaar en SIDN slaagt er telkens in kwalitatief goede opvolgers aan zich te binden waarmee de verschillende kennis- en ervaringsgebieden worden afgedekt zoals vastgelegd in het Reglement omvang, samenstelling en profielschets van de raad van toezicht. De raad van toezicht is in de afgelopen jaren een stabiel orgaan binnen SIDN gebleven dat actief de continuïteit van SIDN in brede zin bewaakt.

8.2 Aanpak

In het kader van de voorgenomen herstructurering worden op dit moment ook alle corporate governance documenten bijgewerkt waarmee deze weer helemaal bij de tijd zijn. Dit betreffen geen structurele aanpassingen. De basis zoals die vanaf 2005 staat, voldoet goed en zal dan ook worden gecontinueerd.

9 Niet-.nl-activiteiten

9.1 Status

De activiteiten van SIDN zijn niet beperkt tot haar rol als beheerder van het .nl-domein. Vanaf medio 2007 heeft SIDN ook andere activiteiten ontplooid. Zo heeft SIDN vanaf 2007 tot 2019 in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken de Nederlandse ENUM-delegatie beheerd, heeft zij een eigen merkbewakingsdienst opgezet, een eigen SIDN Labs team ingericht. SIDN is daarnaast langjarig financieel ondersteuner van bijvoorbeeld Bits of Freedom en NLNetLabs, ECP en het NLIGF en van het door haar opgezette SIDN Fonds. Ook heeft zij een rol gespeeld bij Simplerinvoicing, de voorganger van de huidige Nederlandse Peppolautoriteit. In de periode 2017 -2020 is SIDN grootaandeelhouder van de identity-broker en eHerkenning aanbieder Connectis geweest. Conform de afspraken tussen SIDN en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat werden en worden andere activiteiten die een risico kunnen opleveren voor de continuïteit van het beheer van het .nl-domein vanuit een andere rechtspersoon dan de stichting ontplooid. Op dit moment is SIDN, middels haar dochtervennootschap SIDN Business B.V., beheerder van het open source en decentrale IRMA identiteiten/wallet stelsel.

Dergelijke niet-.nl-activiteiten zouden potentieel risico's met zich kunnen brengen die in het slechtste geval impact zouden kunnen hebben op de continuïteit van het .nl-domein. Naar aanleiding van vragen vanuit de registrars heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in afstemming met SIDN in 2021 een onderzoek laten uitvoeren naar deze 'nevenactiviteiten'. De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal stond was de volgende:

Welke activiteiten ontplooit SIDN naast het beheren en uitgeven van .nl-domeinnamen ('nevenactiviteiten'), en leidt dit tot risico's ten aanzien van continuïteit en stabiliteit van het .nl- domein?

De focus van dit onderzoek richtte zich op de feitelijk ontplooide nevenactiviteiten van SIDN en de risico's daarvan voor de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein. De conclusie van het rapport op de hoofdvraag luidde als volgt:

SIDN ontplooit diverse activiteiten naast het beheren van het .nl-domein. Het betreft (op volgorde van omvang) primair het SIDN Fonds, SIDN Labs (onderzoek), activiteiten rondom IRMA, Cybersterk, en de Domeinbewakingsservice. Hoewel nevenactiviteiten die SIDN ont-

plooit naast het beheer van het .nl-domein kunnen leiden tot aanvullende risico's, namelijk via de in dit onderzoek geïdentificeerde risicoketens, constateren we dat SIDN op al deze risicoketens (specifiek de oorzaak-gevolgrelaties waar SIDN invloed op heeft) mitigerende maatregelen heeft ingesteld. Het onderzoek leidt tot een aantal aanbevelingen waarmee deze mitigerende maatregelen nader kunnen worden geborgd, die hieronder worden toegelicht. Het complete rapport met daarin ook de conclusies op de deelvragen is ter informatie als bijlage 1 aan dit rapport gehecht.

9.2 Aanpak

Het onderzoeksrapport benoemde twee mogelijke aanvullende maatregelen om de risico's van door SIDN ontplooide niet-.nl-activiteiten voor de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein verder te mitigeren:

1. SIDN heeft aangegeven te overwegen het beheer van het .nl-domein onder te brengen in een separate juridische entiteit ("uitvoerings-BV"), waarin dan ook alle leveranciersrelaties komen te vallen. Het beheer van het .nl-domein wordt gedelegeerd aan deze entiteit. Mocht de entiteit om wat voor reden dan ook failliet gaan, dan kan de Stichting SIDN zelf, op basis van het opgebouwde reservevermogen, de uitvoering van het beheer van het .nl-domein aan een andere organisatie uitbesteden.
2. De financiële doelstellingen ten aanzien van solvabiliteit en liquiditeit die SIDN aanhoudt bieden (mits ze gehaald blijven worden) een hoge mate van zekerheid. De eigen financiële doelstellingen van SIDN kunnen niet worden gewijzigd zonder instemming van haar raad van toezicht. Het opnemen van deze afspraken in het convenant zou deze zekerheid nader kunnen borgen.

SIDN heeft inmiddels de eerste stappen gezet om de in het eerste punt genoemde herinrichting (zoals hierboven beschreven in Hoofdstuk 3.2) te realiseren en is voornemens om deze verder door te voeren. Partijen hebben daarnaast de financiële doelstellingen als bedoeld in het 2^e punt vastgelegd in 7.2. Het hanteren van deze minimale financiële doelstellingen zijn ook opgenomen in de conclusies en daarmee onderdeel van de afspraken in het convenant.

SIDN consulteert de .nl-stakeholders via domeinnaamdebatten bij besluiten over het .nl-uitgiftebeleid. SIDN is daarnaast voornemens om een strategieklinkbordgroep op te zetten om de aspecten van de strategie van SIDN te consulteren die niet direct betrekking hebben op .nl. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de investeringen in 'een kansrijk en zorgeloos digitaal bestaan voor iedereen' middels SIDN fonds, SIDN Labs maar ook andere niet .nl-activiteiten. De klankbordgroep zal bestaan uit een brede groep stakeholders van (de activiteiten van) SIDN. Doel is dat de input voor en feedback op SIDN's strategie zal bijdragen aan het maken van goede keuzes over de inzet van tijd en middelen en daarmee aan een zo waardevol mogelijke impact. Ook verwacht SIDN dat de klankbordgroep interactie tussen stakeholders zal faciliteren en daarmee ook inzicht in de diverse belangen zal creëren wat bijdraagt aan een betere afweging van die belangen en meer begrip voor dergelijke afweging.

10 Conclusies

10.1 Stabiliteit

De continuïteit van het .nl-domein is in de periode na ondertekening van het convenant niet in gevaar geweest. Door de genomen maatregelen in het kader van het convenant maar ook door additionele maatregelen buiten het convenant is de continuïteit en stabiliteit van het .nl-domein verder versterkt.

10.2 Delegatie

Het gezamenlijke doel van partijen blijft gericht op het voorkomen van de noodzaak van een herdelegatie en op het voorspelbaarder maken van de uitkomst van een eventueel noodzakelijk herdelegatieproces.

Om de continuïteit verder te borgen heeft SIDN het voornemen om een juridische scheiding tussen de delegatie en operatie van het .nl-domein aan te brengen. De delegatie blijft daarbij in de stichting.

Partijen zullen bij ICANN/IANA nagaan of men nog bekend is met de herdelegatie afspraken. Ook zal de operationele uitvoering van de "last resort" herdelegatieprocedure verder met ICANN/IANA afgestemd worden. Tenslotte zal onderzocht worden of het wenselijk en realistisch is om afspraken te maken met een andere registry operator zodat deze de operatie van het .nl-domein kan overnemen of heropstarten indien dat nodig is.

Partijen zullen regelmatig met elkaar blijven overleggen over ontwikkelingen die voor de stabiliteit en continuïteit van het .nl-domein relevant zijn en richten hier een vast overleg voor in.

10.3 Name Server Functie

SIDN ziet de continue beschikbaarheid van de NSF voor het .nl-domein als haar allerbelangrijkste verantwoordelijkheid en zal hier ook in de komende periode alle nodige aandacht aan besteden. SIDN is erop gericht om een expert op dit gebied te blijven zal hierin blijven investeren. SIDN zal die expertise vervolgens blijven inzetten om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de beschikbaarheid van de NSF te waarborgen.

10.4 Registratie Functie

Bij de voorgenomen juridische scheiding tussen de delegatie en de operatie van het .nl-domein zal een regeling getroffen worden waarbij naast de operationele vennootschap (SIDN B.V.) de delegatiehouder (Stichting SIDN) ook over de registratiegegevens komt te beschikken.

In het kader van het onder 10.2 beschreven onderzoek naar de mogelijkheden van een back-up registry zal ook gekeken worden naar de wenselijkheid en mogelijkheden om de registratiedata bij een externe partij onder te brengen via een data-escrow-regeling. Deze partij kan die de data aan een opvolgende registry beschikbaar stellen als SIDN dat om welke reden dan ook zelf niet meer zou kunnen.

10.5 Registratiebeleid en Aansprakelijkheid

SIDN zal ook in de toekomst van "Domeinnaamdebatten" als middel gebruik blijven maken om de Local Internet Community te consulteren met betrekking tot het .nl-registratiebeleid en van de VvR om een goede afstemming met de registrars te houden.

De voorgenomen herstructurering van SIDN is er specifiek op gericht om te zorgen dat als de al bestaande maatregelen om aansprakelijkheidsrisico's onvoldoende effect hebben, zeker te stellen dat de continuïteit van het .nl-domein vanuit de stichting gewaarborgd blijft.

In de komende periode zal SIDN een besluit nemen over de vraag in hoeverre zij historische registratie data mag blijven bewaren en zal SIDN een beleid en systeem inrichten om historische data die zij niet langer wil bewaren op een gecontroleerde wijze te verwijderen.

10.6 Business Continuity en Toezicht

SIDN zal ook de komende periode een financiële doelstelling hanteren waarbij er sprake is van een minimale solvabiliteit van 60% en een liquiditeit tussen de 65% en 100% van haar structurele jaarlijkse kosten. SIDN zal daarnaast te allen tijde een direct beschikbare buffer aanhouden ter grootte van minimaal 100% van de totale jaarlijkse kosten en een eigen vermogen ter grootte van minimaal 100% van de totale jaarlijkse kosten. Na de beoogde herinrichting zal dit vermogen gehouden worden door SIDN en daarmee gescheiden worden van de operatie die vanuit SIDN B.V. plaats zal vinden.

10.7 Raad van Toezicht

Een onafhankelijke kwalitatief goede en goed functionerende raad van toezicht van SIDN is een van de belangrijkste waarborgen voor de continuïteit van allereerst SIDN zelf maar onlosmakelijk daarmee ook die van het .nl-domein. SIDN zal er voor zorgdragen dat de raad ook in beoogde nieuwe structuur haar rol goed kan blijven spelen. SIDN zal daarbij de corporate governance code blijven toepassen voorzover die aansluit bij de aard en omvang van de organisatie.

10.8 Niet-.nl activiteiten

SIDN blijft er voor zorgen dat haar niet .nl-activiteiten geen risico's opleveren voor de stabiliteit en continuïteit van haar .nl-dienstverlening door deze risico's te mitigeren zoals ook in het onderzoeksrapport is beschreven. De gesuggereerde aanvullende maatregelen worden daarbij door SIDN opgepakt. Zo zijn de financiële doelstellingen die de continuïteit moeten

waarborgen opgenomen onder 10.6 en is SIDN doende de beoogde herinrichting door te voeren.